

DOMAGAĆ SIĘ (117) *vb impf*

domagać się (116), **domahać się** (1) *Calep* 395b.

się (69), sie (48).

o oraz końcowe a, jasne; w *inf* i *fut* złożonym z *inf* -a- (11), -ã- (3); -ã- *KochOdpr*, *SkarKaz*; -a- : -ã- *Mącz* (3 : 1); w pozostałych formach -ã- (87), -a- (3); -ã- : -a- *MurzNT* (2 : 1), *SkarŻyw* (5 : 1), *NiemObr* (3 : 1).

inf domagać się (15). ◇ *praes* 1 *sg* domągãm się (3); -ãm (1), -(a)m (2). ◇ 2 *sg* domągãsz się (2). ◇ 3 *sg* domągã się (12). ◇ 1 *pl* domągãmy się (4); -ãmy (3) *OrzQuin*, *OrzJan*, *SkarKaz*, -ãmy (1) *OrzRozm*. ◇ 2 *pl* domągacie się (2); -acie (1) *SkarJedn*, -ãcie (1) *BibRadz*. ◇ 3 *pl* domągają się (22). ◇ *praet* 2 *sg* m -ś się domągãł (1). ◇ 3 *sg* m domągãł się (16). ◇ 3 *pl* m *pers* domągali się (15). *subst* domągaly się (1). ◇ *fut* 1 *sg* m będę się domąg(a)ł (1). ◇ 2 *sg* m będziesz się domągãł (1). ◇ 3 *sg* m będzie się domągãł (1). ◇ 3 *pl* m *pers* będą się domagać (2), domagać się będą (3); domagać się będą *KochOdpr*; będą się domagać : domagać się będą *LibLeg* (2 : 2). ◇ *con* 1 *sg* m domągãłbych się (1). ◇ 3 *sg* m by się domągãł (5). *f* by się domagała (1). ◇ 1 *pl* m *pers* byśmy się domągali (1). ◇ 3 *pl* m *pers* by się domągali (1). ◇ *impers* domągãno się (2). ◇ *part praes act* domągając się (5); -ając (4), -ając (1) *ModrzBaz*.

Sł stp, *Cn* notuje, *Linde* bez cytatu.

Żądać, dopominać się, usilnie o coś ubiegać się, chcieć, pragnąć, prosić; *postulare*, *pugnare* *Mącz*, *Cn*; *capessere*, *irreperere*, *monere* *Mącz*; *clarigare*, *expostulare* *Calep*; *apposcere*, *deposcere*, *depostulare*, *efflagitare*, *urgere* *Cn* (117) : *Expostulo* – Pilnie rzecz mówie, domacham fie wiwiaduięfie. *Calep* 395b, 203b.

domagać się czego (102), *kogo* (7): *LibLeg* 10/71v, 11/27v; Bende fię tego domagał By mu fęndza ftanać kazał *RejKup* y7, y7; *MurzNT Luc* 11/29; *KromRozm III* M7, P5v; *KrowObr* 28v [2 r.], 146, 254; *BibRadz Ex* 10/11; *OrzRozm O2 marg*; *BielKron* 412; *Omnium rerum cupido languescit cum occasio est*, Włziłtkich rzeczi chćiwości lenieyã gdy máyã prziczinę/ to yeft nie ták fie bárzo tego zwykli ludzie domágãć co fie ym łatwie może ftãć. *Mącz* 183d, 47a, 230d [2 r.]; *CzechRozm* 132v, 198; Lecz kárãć winã tego/ ktoby fię domagał tákiey álbo iákiey inákłzey przyśięgi [*qui vel exigat vel det iusiurandum*]/ [...] niegodzi fię *ModrzBaz* 87, 6, 39v, 43v, 46, 55v (14); rzeczy fię nieprzyftoyney domagałz/ á prożno tego prágniełz/ czegoć nigdy nie dozwolã *SkarJedn* 185, 182; *KochOdpr* A3v; *SkarŻyw* 238, 318, 319, 354, 487; *NiemObr* 7, 42; *ZapKóscier* 1584/49, 1586/64v [2 r.]; Gołpodarz pomniãc ná Niedzielny zarãnek/ [...] nie był rad tákim gościom/ y niechciał im dãć czego fię domagãli *WerGość* 229; Wyrok nãłzym nie kmyśli/ przedsię go trzymãiã/ Ale fye Niemcy czegoś więcý domagãiã. *KochProp* 9; *OrzJan* 38, 87 [3 r.], 106; *LatHar* +8; Przeczze narod ten znãku fię domaga [*signum quaerit*]? *WujNT Mar* 8/12, s. 97, 148, 152, 397 [2 r.]; Przytym zã megóz wieku bywãłã *Confultãtia*: iefliże Ksiãżę Prułkié nalezy do obiérãnia Królã, czego fie on domagał *SarnStat* 1143, 3v [2 r.], 906. *Cf* *domagać się czego od kogo*; *czego u kogo*; *czego czym*; *czego na kim*; *Zwroty*.

domagać się czego od kogo (4): *ModrzBaz* 44v; *StrykKron* 547; *OrzJan* 109; *Drudzy* zãsię kulfãc/ domagãli fię znãku od niego z niebã. *WujNT Luc* 11/16.

domagać się czego u kogo (8): *Leop Luc* 11/16; *OrzRozm* R2v; *OrzQuin* Z3; v Krolá fię y S. Dunftáná domagáli tego/ co byli vtráčili *SkarŻyw* 511; *ZapKościę* 1584/49; *ReszPrz* 92; Y wyfzli Pháryzeufzowie/ y poczęli fię z nim gádác/ domagáiąc fię v niego znáku z niebá *WujNT Mar* 8/11; *SkarKaz* 419b.

domagać się czego czym (2); *Mącz* 263c; ábyfmy niepotrzebnych rzeczy/ proznymi/ zbytnimi á wydworknymi łowy fię nie domagáli. *WujNT* 26.

domagać się czego na kim (4): *LibLeg* 10/70, 11/26; ktho chciał widzenie swoie powiádał/ domagáiąc fię tego ná Krolu/ áby ich ártykułom [...] Exekucyá vczynił *BielKron* 423v; *OrzQuin* B2. *cum inf* (1): Oto fztán [...] domágáł się podśiác wás iako pżęnicę *MurzNT Luc* 22/31.

Ze zdaniem dopełnieniowym (4): *BiałKat* 133v; ná ofátęk domagáli fię áby y nowy ich Miłtrz záráz według powinności przyfięgę hołdu vczynił. *StryjKron* 722; *NiemObr* 13, 59.

Zwroty:»cudow się domagać« (4): *CzechRozm* 189v; Ponieważ y Zydowie cudow fię domagáią [*signa petunt*]/ y Graekowie mądrosći fzukáią *WujNT 1.Cor* 1/22, s. 238 Ktoby fię iednák v Kátholikow cudow domagał/ tákąby przymowkę záłłużył/ iáko ten krolewic. *SkarKaz* 419b.

»gwałtem się domagać« (1): Co X.P. vczynić vsiłuie/ gwałtem fię tego domagáiąc *NiemObr* 13.

»przez miecz domagać się« (1): Ze Graekowie Heleny nie tylko przez poły/ Ale náwet y przez miecz domagáć fię będą. *KochOdpr C*.

»(nie)upornie się domagać« = *improbe ambire, improbe petere a. rapere* *Modrz* (8): A zaż nie vpornie téy plagi domagamy fye v Bogá? *OrzQuin* Z3, B2; *CzechRozm* 186v, 246; Bo ludzie chćiwością vrzędow zápaleni/ vpornie fię ich domagáią *ModrzBaz* 55v, 74, 75v; *ActReg* 129.

»urzędu się domagać« = *munia capessere* *Mącz* [*szyk zmienny*] (10): *Mącz* 35c; *Plato* mowi y *Cicero* powtarza/ że nędzna rzecz ieft domágáć fię vrzędow *ModrzBaz* 43, 19, 39, 44v, 45, 74, 134; *BielRozm* 8; Smię fię [oni] vrzędu ták niłkiego y wzgárdzonego [...] bez wtydu domagáć *SkarKaz* 458a.

»wolności się domagać« = *libertatem capessere* *Mącz* (3): *Mącz* 35c; Tęgo gdy Moyżefz niechciał/ ále fię práwey wolności ze wfzytkimi domagał: Phárao z oczu im íść kazał. *SkarŻyw* 480; *SkarKaz* 44a.

Szeregi: »prosić abo domagać się« (1): A oni nalégali wielkimi głofzy żądaiąc [*postulantes*] (*marg*) profząc abo domágaiąc się (-) oto aby był vkrzyżowán *MurzNT Luc* 23/23.

»upominać i domagać się« (1): Miał Cieklinski to roskazanie abysię vsilnie vpominał, y vpornie d omagał [!] ostatniego responsu *ActReg* 129.

W przen (1) :

Fraza: »[czego] ludzkość [= *szusznosc, racja*] domaga się« (1): Chodźcie fám ludzie: á czego fię fámá ludzkość domaga [*humanitas ipsa quid requirat*] obáčźcie. *ModrzBaz* 143.

a. praw. (2) :

Zwroty:»krzywdy domagać się [*u kogo*]« = *dochodzić zadoścuczynienia* (1): To widzę/ Ze tey krzywdy v Graekow nikt fię do tey doby Niedomagał *KochOdpr C*.

»sprawiedliwości domagać się [*u kogo*]« (1): y wedle ktorego práwá/ ípráwiedliwości fwey v zwierzchniego Páná álbo vfędziego fwego domágáć fye máią. *GroicPorz* av.

Synonimy: *pragnąc, prosić, upominać się, żądać.*

Formacje pochodne cf MOC.

Cf **DOMAGAJĄCY, DOMAGAJĄCY SIĘ, DOMAGANIE**

SB